

Archeologienota

Zedelgem, Diksmuidse Heirweg Fase 2

Deel 2: Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies.....	2
2.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	2
2.2	Waardering archeologische vindplaatsen	2
2.3	Impactbepaling	3
2.4	Bepalingen van de maatregelen	4
2.4.1	Kennispotentieel verder onderzoek	4
2.4.2	Volledigheid van het vooronderzoek.....	4
3	Programma van Maatregelen	5
3.1	Administratieve gegevens	5
3.2	Afbakening zone behoud <i>in situ</i>	5
3.3	Strategie en methode behoud <i>in situ</i>	5
4	Lijsten.....	7
4.1	Plannenlijst.....	7
5	Bibliografie	7

1 Administratieve gegevens

Algemeen

Naam site	Zedelgem, Diksmuidse Heirweg Fase 2
Ligging	Diksmuidse Heirweg 6, Zedelgem, West-Vlaanderen
Kadaster	Zedelgem, Afdeling 1, Sectie C, Perceelnummers 132a, 134a, 137a, 138a, 139b
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2018-0361
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (2017E276) Landschappelijk bodemonderzoek (2017I288) Verkennd archeologisch booronderzoek (2017J270) Waarderend archeologisch booronderzoek (2018B121) Proefputtenonderzoek in functie van steentijd (2018E282) Proefsleuvenonderzoek (2018B122)
Melding vooronderzoek	ID 423
Reeds in akte genomen	AN ID 6415 ¹ (Fase 1 + Fase 2) N ID 8110 ² (Fase 1)
Bewaarplaats archief	nvt

Actoren

Auteur	Sander De Ketelaere, Ine Depaepe, Yves Perdaen, Niels Schelkens, Kim Fredrick, Charlotte Verhaeghe, Charlotte Desmet, Lina Cornelis en Kirsten Van Campenhout
Betrokken actoren	Sander De Ketelaere, Niels Schelkens, Kim Fredrick, Charlotte Verhaeghe, , Lina Cornelis en Kirsten Van Campenhout, Jelle De Mulder, Adonis Wardeh, Muhammad Munem, Ann-Sophie De Witte, Jasmijn Overmeire, Sarah Schellens, Ben Terryn, Sara Jacquemeijns, Timothy Nuyts en Jeroen Vanden Borre (archeoloog), Charlotte Desmet (bodembkundige), Ine Depaepe, Yves Perdaen (specialist steentijd)
Betrokken derden	nvt

Plangebied

Oppervlakte plangebied	Ca. 34.000 m ²
Oppervlakte advieszone	100 m ²
Kartering gewestplan	Agrarisch gebied

¹ SCHELKENS et al. 2018

² VERHAEGHE et al. 2018

2 Gemotiveerd advies

2.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Aan de hand van het uitgevoerde vooronderzoek, i.e. een bureauonderzoek, een landschappelijk bodemonderzoek, een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, een proefputtenonderzoek in functie van steentijdsites en een proefsleuvenonderzoek, kon een datering en interpretatie van het onderzoeksterrein worden opgemaakt.

De aanwezigheid van een belangrijke prehistorische vindplaats kon worden bevestigd. Er werden elf vondstenconcentraties afgelijnd die in oppervlakte varieerden van amper 4 m² tot wel 30 m². De typochronologische inzichten in deze vondstclusters zijn momenteel nog beperkt. De ingezamelde microlieten lijken vooral op een vroegmesolithische aanwezigheid te wijzen. Deze interpretatie wordt ondersteund door de aanwezigheid van een kleine hoeveelheid Wommersomkwartsiet en Tienenkwartsiet. Bovendien ontbreken kenmerkende midden- of laatmesolithische artefacten en zijn ook neolithische artefacten niet opgemerkt. Over de aard van de occupatie zijn de inzichten beperkt. De aanwezigheid van microlieten maakt duidelijk dat jagen en verzamelen een belangrijk aspect van het dagelijks leven was. En ook al zijn de aanwijzingen voor de aanwezigheid van haarden voorlopig beperkt, het ingezamelde botmateriaal en de verkoolde hazelnootdoppen lijkt te wijzen op voedselbereiding. De aanwezigheid van kerfresten maakt duidelijk dat minimaal een deel van de microlieten ter plaatse is vervaardigd. Daarnaast maken de ingezamelde kernen en kernvernieuwingstukken duidelijk dat ook de microklingen voor de vervaardiging van deze microlieten deels ter plaatse zijn vervaardigd. Tenslotte zijn er nog de schrabbers, de geretoucheerde afslagen en de geretoucheerde microklingen. Al deze werktuigen wijzen op een hele reeks aan activiteiten en maken het waarschijnlijk dat we hier niet louter te maken hebben met kortstondig bewoonde jachtkampen, maar mogelijk ook de resten van verschillende nederzettingen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen. De enige sporen betroffen mogelijke vlasrootkuilen, een vermoedelijke hooimijt en grachtjes en greppeltjes van postmiddeleeuwse origine. Deze structuren zijn typisch voor de afwatering en indeling van akkers en weilanden, en duiden op het agrarische karakter van het terrein. Er zijn ook geen archeologische vondsten aangetroffen die een betere datering van het onderzoeksterrein opleverden.

Het uitgevoerde onderzoek toont aan dat de paleolandschappelijke ligging van het plangebied, op een hoger gelegen zandrug in het overgangsgebied van de Noordzeepolders en de meer inlandse zandgronden met kleine waterlopen in de directe omgeving, een grote aantrekkingskracht heeft uitgeoefend in de vroegste perioden, meer bepaald vermoedelijk het vroegmesolithicum. In jongere perioden lijkt geen bewoning meer aanwezig, met een totale afwezigheid van sporen en vondsten uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. De aangetroffen sporen wijzen op een agrarisch karakter van het terrein vanaf de postmiddeleeuwen tot en met het heden.

2.2 Waardering archeologische vindplaatsen

Eén van de aangetroffen steentijdclusters was een stuk groter dan de andere clusters (ca. 30m² i.p.v. 4-8m²) en ook veel rijker aan vondsten. Eén van de testvakken binnen dit cluster bezat niet minder dan 79 artefacten waaronder enkele kernfragmenten, een geretoucheerde afslag en een schrabber. Ter hoogte van deze cluster was de bodem ook beter bewaard (B-horizont). De waarde van deze cluster wordt bijzonder hoog ingeschat en het potentieel op kennisvermeerdering bij verder onderzoek is erg groot. Er wordt een zone van 100 m² afgebakend rondom deze cluster.

Het onderzoek naar sporensites daarentegen gaf een lage waarde aan het terrein. Er werden uitsluitend sporen aangetroffen die verbonden kunnen worden met agrarische activiteiten zoals greppels, een hooimijt en mogelijke vlasrootkuilen. Het ontbreken van interessante archeologische ensembles heeft mogelijk te maken met de natte aard van het plangebied. De enige sporen die aangetroffen zijn bevonden zich dan ook op het hoogst gelegen deel van het terrein. Hierdoor wordt een zeer lage archeologische verwachting opgesteld voor jongere perioden.

2.3 Impactbepaling

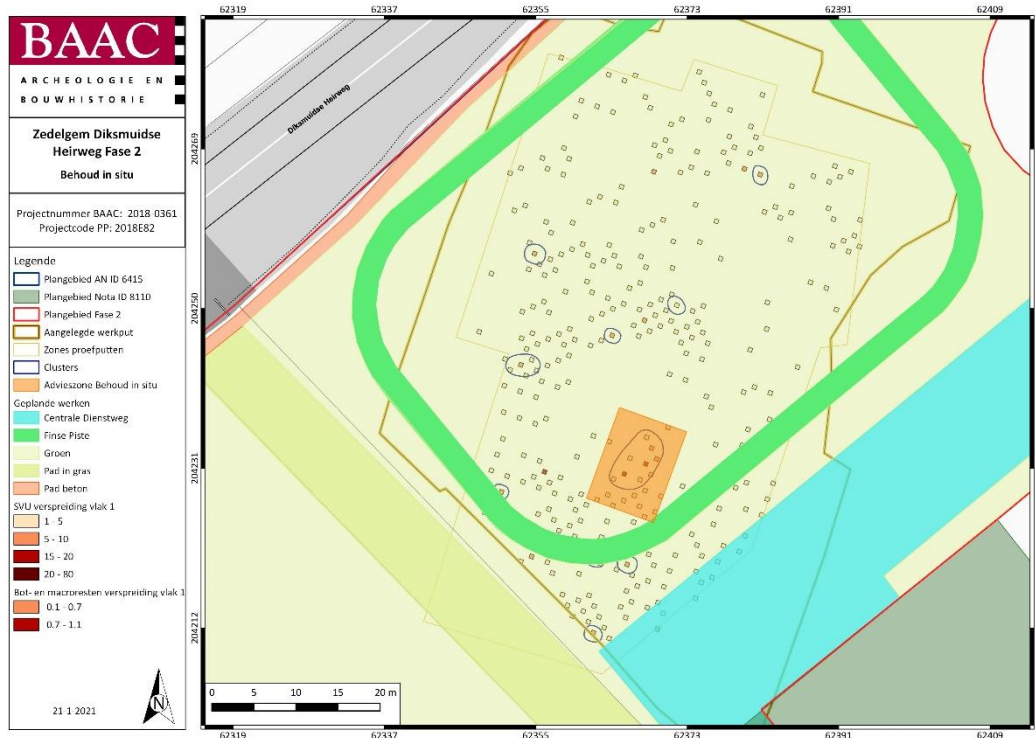
De geplande werken bestaan uit de aanleg van een parking in het noordoosten, een atletiekpiste, een Centrale Dienstweg en enkele gebouwen met bijhorende infrastructuur in het westen van het plangebied.

Samenvattend wordt uitgegaan van volgende verstoringsdiepten:

Tabel 1: Geplande bodemingrepen met verstoringsdiepten

INGREEP	VERSTORINGSDIEPTE	OPPERVLAKTE
FINSE PISTE:		
PISTE	Ontzoding + afgraving teelaarde (+0,20 m-mv)	Ca. 626 m ²
CENTRALE ZONE	nvt	Ca. 2.840 m ²
SCHIETSTAND:	3m-mv.	Ca. 2.200 m ²
NIEUWBOUW PPMO	0,80 m-mv.	Ca. 350 m ²
AANLEG PARKING, TOEGANGSWEG EN CENTRALE DIENSTWEG	0,50 m-mv.	Ca. 4100 m ²
PAD IN BETON TEN ZUIDEN VAN DE DIKSMUIDSE HEIRWEG	0,40 m-mv	Ca. 300 m ²
WADI:	0,80 m-mv	Ca. 175 m ²

De waardevolle aangetroffen steentijdcluster is gesitueerd in de centrale zone van de Finse piste. Aangezien hier geen bodemingrepen gepland zijn, is er geen directe bedreiging voor het aanwezige archeologisch erfgoed. Het archeologisch bodemarchief met bijhorende waardevolle site zal niet aangetast of vernield worden. Deze waardevolle cluster wordt afgebakend binnen een zone van 100 m². Deze dient te allen tijde in situ beschermd te blijven. Indien dit niet mogelijk is, is alsnog een opgraving ex situ genoodzaakt.

Plan 1: Advieszone behoud in situ op GRB-basiskaart³ (digitaal; 1:1; 21.01.2021)

2.4 Bepalingen van de maatregelen

2.4.1 Kennispotentieel verder onderzoek

Het kennispotentieel bij verder onderzoek op de aangetroffen waardevolle steentijdcluster is erg hoog. Het verder onderzoek van deze vindplaats genereert niet alleen inzichten in de vindplaats zelf, ze helpt de vondsten uit de omgeving kaderen en draagt op die manier ook bij tot hun interpretatie. Vervolgonderzoek levert daarom niet enkel kennisvermeerdering op voor het plangebied, maar ook voor de wijde omgeving.

Het kennispotentieel bij verder onderzoek naar sporensites, aangetoond door het proefsleuvenonderzoek, is echter onbestaand.

2.4.2 Volledigheid van het vooronderzoek

Bij deze kon de aanwezigheid van een archeologische vuursteenvindplaats en de afwezigheid van een jongere sporensite bevestigd worden en kan het vooronderzoek als volledig beschouwd worden.

De vastgestelde waardevolle vuursteenvindplaats wordt echter niet bedreigd door de toekomstige bodemingrepen. Alsnog wordt een programma van maatregelen opgesteld voor behoud in situ voor een kleine zone van 100 m² zodanig dat deze site te allen tijde beschermd blijft. De rest van het terrein kan volledig worden vrijgegeven.

³ AGIV 2021b

3 Programma van Maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Naam site	Zedelgem, Diksmuidse Heirweg Fase 2		
Ligging	Diksmuidse Heirweg 6, Zedelgem, West-Vlaanderen		
Kadaster	Zedelgem, Afdeling 1, Sectie C, Perceelnummer 138A		
Coördinaten	Noordwest:	x: 62364,9413	y: 204238,2433
	Noordoost:	x: 62372,9287	y: 204235,3361
	Zuidwest:	x: 62361,0081	y: 204227,4368
	Zuidoost:	x: 62368,9955	y: 204224,5296

3.2 Afbakening zone behoud *in situ*

Rond de waardevolle vuursteencluster wordt een zone van 100 m² afgebakend. Deze is gesitueerd op perceel 138A (de coördinaten zijn hierboven weergegeven). De site bevindt zich meteen onder de bovenliggende Ap-horizont, op een diepte tussen 30 en 40 cm onder het maaiveld (zie vvr). De verticale spreiding van de vastgestelde site kon op basis van het vooronderzoek niet worden vastgesteld. Dit onderzoek beperkte zich tot het bemonsteren en registreren van één artificieel niveau van 10 cm.

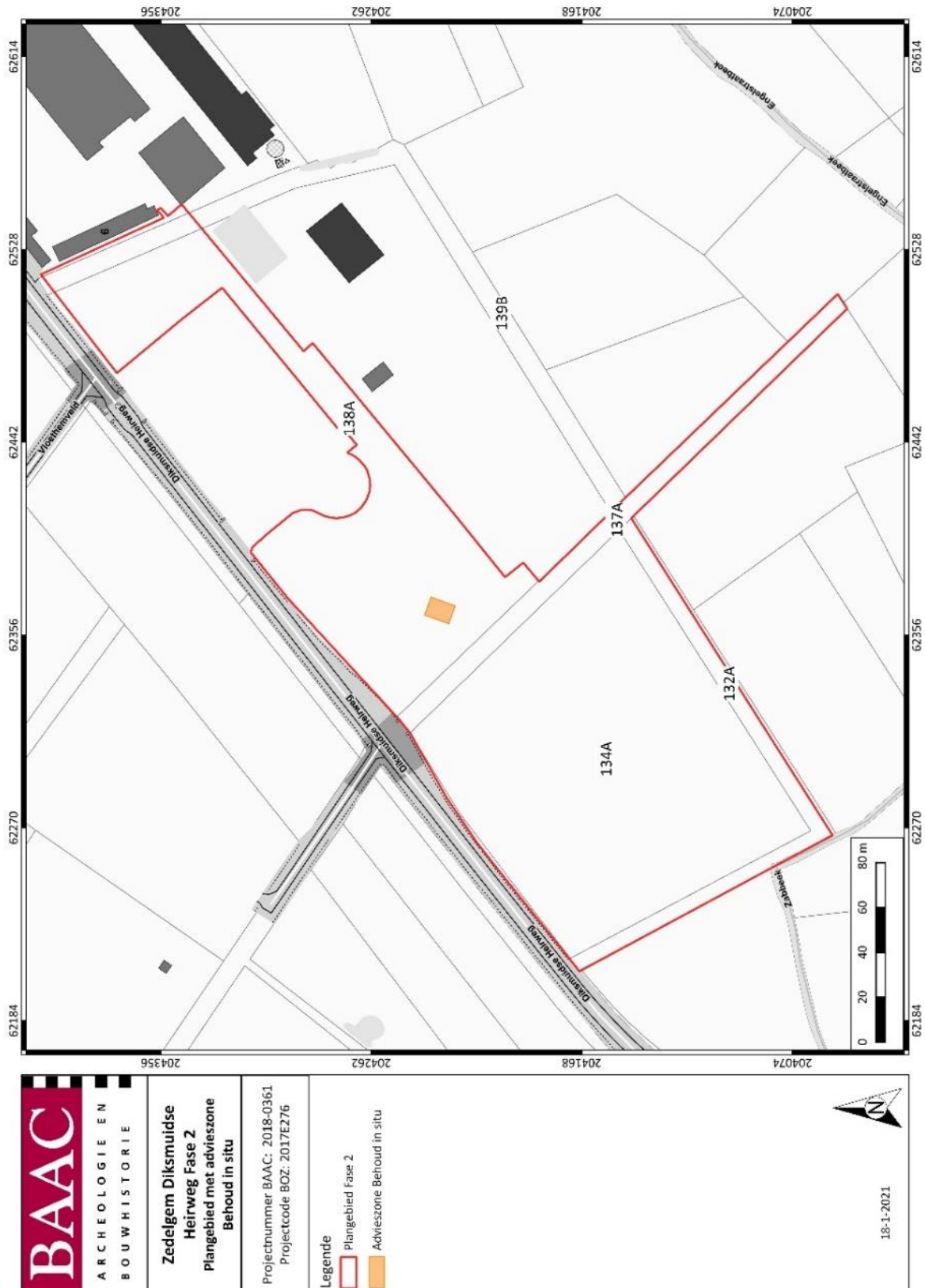
3.3 Strategie en methode behoud *in situ*

Aangezien geen effectieve bodemingrepen gepland zijn binnen de geselecteerde zone bij deze omgevingsvergunningaanvraag wordt een strategie en methode opgesteld om de waardevolle site te beschermen bij de aanleg van de andere bouwingrepen. Met name de Finse piste zal zich in de directe omgeving van de waardevolle vindplaats bevinden.

Bij de aanleg van de Finse piste wordt de geselecteerde zone afgespannen en niet betreden met zware machines. Indien dit niet vermeden kan worden, worden rijplaten voorzien ter hoogte van deze zone. Deze rijplaten moeten voldoen aan het maximale belastbare gewicht waaraan ze zullen worden blootgesteld. Belangrijk is dus het gewicht na te gaan van de machines die over de rijplaten zullen rijden.

Deze aanpak in combinatie met de aanwezige buffer in de ondergrond (30 à 40 cm) moet het archeologisch niveau vrijwaren van enige schade.

Dit programma van maatregelen wijst de initiatiefnemer op het belang van de aangetroffen archeologische vindplaats en dient deze te alle tijden te beschermen en vrijwaren van bodemingrepen.

Plan 2: Situering advieszone Behoud in situ op GRB-basiskaart⁴ (digitaal; 1:250; 18.01.2021)

⁴ AGIV 2021

4 Lijsten

4.1 Plannenlijst

Plan 1: Advieszone behoud in situ op GRB-basiskaart (digitaal; 1:1; 21.01.2021).....	4
Plan 2: Situering advieszone Behoud in situ op GRB-basiskaart (digitaal; 1:250; 18.01.2021).....	6

5 Bibliografie

AGIV, 2021. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB). Available at: <https://www.geopunt.be/>.

SCHELKENS, N. et al., 2018. Archeologienota Zedelgem, Diksmuidse Heirweg. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/6415>.

VERHAEGHE, C., DE KETELAERE, S. & PERDAEN, Y., 2018. *Nota Zedelgem Diksmuidse Heirweg, Mariakerke-Gent*. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/8110>.